

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 การสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานในด้านการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน การวิจัย/การวัดและการประเมินผล มีประสบการณ์การทำงานในด้านการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การได้มาซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนนี้ ได้มาจากการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ซึ่งเป็นการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงจากผู้วิจัย จำนวน 10 ท่าน

3.1.2 ชั้นการพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.1.2.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเมินชั้นการพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จากหน่วยงานการศึกษาภาครัฐ และเอกชน ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือระดับปริญญาโทที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา หรือด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และมีประสบการณ์ในด้านการสอน ในสถาบันอุดมศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 คน

3.1.2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยกิจกรรมการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากหน่วยงานการศึกษาภาครัฐ ที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษา หรือด้านด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือระดับปริญญาโทที่เป็นผู้หรือ เป็น

ผู้เชี่ยวชาญชำนาญการพิเศษ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

3.1.3 ชั้นการศึกษาทดลอง

3.1.3.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนใน หมวดการประสบการณ์วิชาชีพ (รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2) ในภาคเรียนที่ 2/2560 จำนวน 9 สาขาวิชา จำนวนนักศึกษา 420 คน

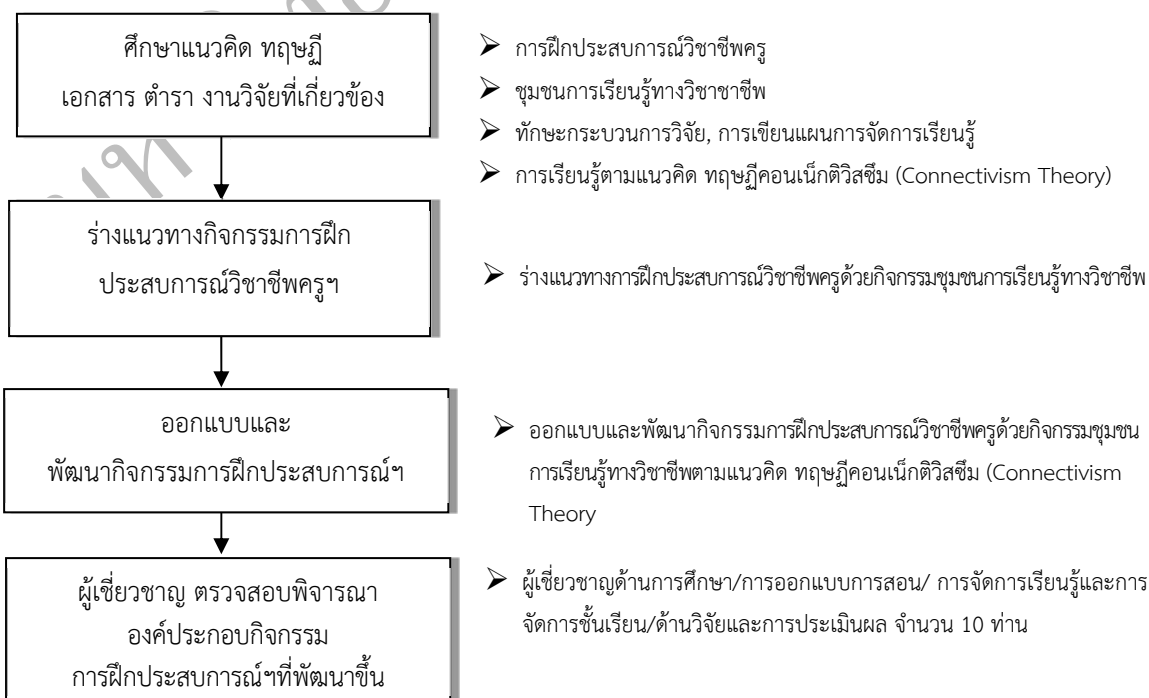
3.1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนในหมวดหมวดการประสบการณ์วิชาชีพ (รายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2) ในภาคเรียนที่ 2/2560 จำนวน 1 สาขาวิชา ซึ่งมาจากการสุ่มตัวอย่าง (Simple random Sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยของการสุ่ม ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวนนักศึกษา 60 คน

3.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

- 1) ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- 2) แบบประเมินประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

โดยเครื่องมือในการวิจัยแต่ละประเภทมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ภาพที่ 3-1 ขั้นตอนการพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยและวารสารต่างๆที่เกี่ยวข้องดังนี้

ก) การออกแบบและพัฒนากิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวคิด ทฤษฎีคอนเนกทิวิซึม (Connectivism Theory)

ข) ศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา และกิจกรรมทั้ง 4 ด้านประกอบไปด้วย (1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (2) ทักษะและเทคนิคการสอน (3) การวัดและการประเมินผล และ (4) การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ โดยทำการวิเคราะห์กิจกรรม และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังที่ต้องการวัดในแต่ละด้าน

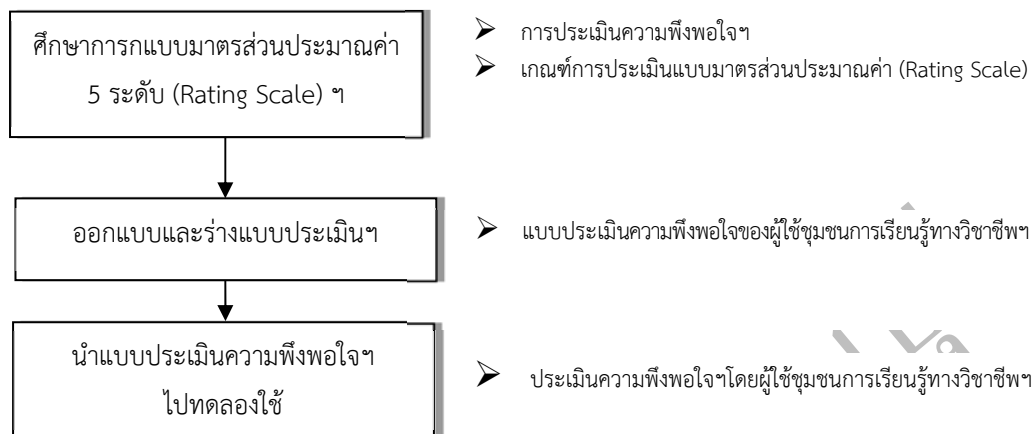
ค) ออกแบบและพัฒนากิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย (1) การวางแผนการจัดการเรียนรู้ (2) ทักษะและเทคนิคการสอน (3) การวัดและการประเมินผล และ (4) การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละด้านออกแบบกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นระบุเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน 2) ขั้นร่วมกันสะท้อนผลกระทบบัผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) ขั้นสมาชิกในกลุ่มร่วมกันพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางที่ควร ตามแนวคิดทฤษฎีเชื่อมโยงนิยม (Connectivism Theory) มี 4 ขั้นตอนประกอบไปด้วย (1) คลังความรู้ (Connective Knowledge) (2) แหล่งทรัพยากรเรียนรู้ (Resources) (3) ผู้รู้ให้คำแนะนำ (Coaching) และ (4) การติดต่อสื่อสาร (Communication) และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำที่ได้รับ

ง) สร้างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้วยกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวทฤษฎีเชื่อมโยงนิยม (Connectivism Theory) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา/การออกแบบการสอน ด้านวิจัยและการประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จากหน่วยงานการศึกษาภาครัฐ ที่มีประสบการณ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่า รองศาสตราจารย์ หรือระดับปริญญาโท หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญการพิเศษ ที่เกี่ยวข้องกับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และมีประสบการณ์ในการนิเทศในโรงเรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปี และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เป็นผู้มีความรู้คุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาที่เกี่ยวข้องที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีการศึกษา หรือระดับปริญญาโทที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับด้านเทคโนโลยีการศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนในสถาบันอุดมศึกษาหรือปฏิบัติงานในหน่วยงานการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ จำนวน 10 คน (รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ดังภาคผนวก ก) ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

จ) นำร่างการพัฒนากิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้วยกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ (ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฯ ดังบทที่ 4 ตารางที่ 4-2)

3.2.2 การแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

เครื่องมือในการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ภาพที่ 3-2 ขั้นตอนการพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ก) ศึกษาขั้นตอนการออกแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

ข) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (แบบประเมินประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังภาคผนวก ข) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

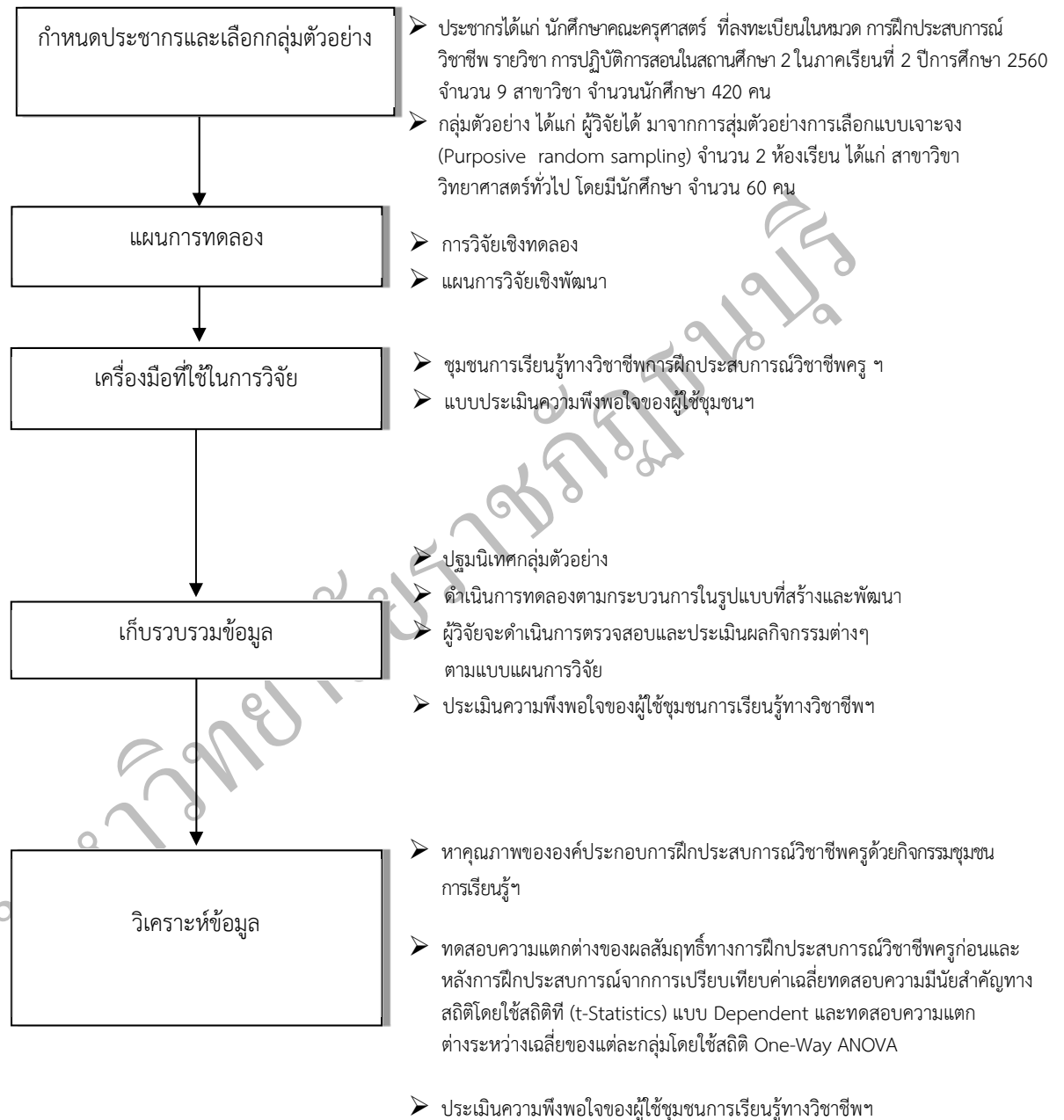
- ระดับ 5 มีค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
- ระดับ 4 มีค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
- ระดับ 3 มีค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
- ระดับ 2 มีค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
- ระดับ 1 มีค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความพึงพอใจต่อการใช้งานชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก (ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ ที่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังบทที่ 4 ตารางที่ 4-13)

ค) ให้ผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการใช้งานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.3 การดำเนินการทดลอง

การพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ภาพที่ 3-3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ฯ

3.3.1 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนในหมวด การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (รายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา) ในภาคเรียนที่ 2/2560 จำนวน 1 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มีจำนวนนักศึกษา 60 คน ซึ่งมาจากการสุ่มตัวอย่าง (Simple random Sampling) โดยใช้สาขาวิชาเป็นหน่วยของการสุ่ม

3.3.2 แบบแผนการทดลอง การดำเนินการวิจัยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงพัฒนาทดลอง โดยเริ่มจากการพัฒนาแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการใช้ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพร่วมกับแนวคิด ทฤษฎีคอนเนกติวิซึม (Connectivism Theory) จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้เกณฑ์การประเมินผลกำหนด

ตารางที่ 3-1 แสดงแบบแผนการทดลองกลุ่มทดลองเดียวที่มีการทดสอบก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้ และหลังทำกิจกรรมการเรียนรู้

ทดสอบก่อนเรียน	การจัดกระทำ	ทดสอบหลังเรียน
O1	X	O2

ความหมายของสัญลักษณ์

X แทน การจัดกระทำ(Treatment) เป็นกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

O1 แทน การทดสอบก่อนเรียนรู้(Pretest)

O2 แทน การทดสอบหลังเรียน(Posttest)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้วนำไปทดลองใช้ เพื่อศึกษาความสามารถด้านทักษะกระบวนการวิจัย โดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยที่ได้จากการทดลองผู้วิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 การปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้และ ทำความเข้าใจกับกิจกรรมการเรียนรู้โดยการชี้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่กำหนด

3.4.2 ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้ออกแบบไว้ และทำการทดลองระหว่างเดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาชิ้นงานตามกระบวนการที่ชุมชนการเรียนรู้กำหนด ระหว่างดำเนินการพัฒนาชิ้นงานผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลคอยให้คำแนะนำกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4.3 กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ตามกระบวนการในกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กำหนด

3.4.4 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การประเมินกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้ในการพิจารณาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ คือ ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่ากิจกรรมในชุมชนการเรียนรู้ฯ นั้น ตรงจุดประสงค์หรือตรงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.5.2 การทำแบบประเมินทักษะปฏิบัติ เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้กิจกรรมชุมชนการเรียนรู้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้สถิติที่ (t-Statistics) แบบ Dependent โดยคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูป

3.5.3 การทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน